T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23 Ekim 2024
Sayı : 7604

18867

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. **22.10.2024**

Gizem Özcan

Muğla Milletvekili

Orman yangınları Muğla'da her yıl binlerce hektarlık ormanlık alanın yok olmasına neden olmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, 2014–2023 yılları arasını kapsayan 10 yıllık dönemde; Muğla'da 2.586 adet yangın çıkmış, 59.596 hektarlık alan yanmıştır.

Sorumluluk sahası Muğla ve Aydın illerini kapsayan Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Orman Yangınlarıyla Mücadele Şube Müdürlüğü verilerine göre, 2014–2023 yılları arasını kapsayan 10 yıllık dönemde; yangınların %12' lik bölümü ihmal ve dikkatsizlikten, %6'lık bölümü kasten yakılmak suretiyle, %36' lık bölümü yıldırımdan kaynaklı, %45' lik bölümü ise bilinmeyen nedenlerle çıkmıştır. 2023 yılında Muğla Orman Bölge Müdürlüğü'nün sınıflamasına göre ihmal ve dikkatsizlikten çıkan orman yangınlarının % 5'i (yanan orman alanlarının % 0,8'i) ise enerji nakil hatlarından çıkmıştır. Muğla Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı verilerine göre, birim 2023 yılında 274, 2024 yılında şimdiye kadar 224 elektrik kaynaklı yangına müdahale edilmiştir.

Enerji nakil hatları iki biçimde yangına neden olmaktadır: ya havanın rüzgârlı olduğu günlerde tellerin rüzgârın etkisi ile birbirine çapması sonucu ya da havanın aşırı sıcak olduğu günlerde aşırı enerji kullanımından trafolarda ve hatlarda ark meydana gelmesi sonucu yangın çıkmaktadır. Yangına hassas ormanlarda nakil hatları geçirilmesi gibi yanlış uygulamalar, nakil hatlarının bulunduğu alanlarda ormanın ve ağaçların eksik denetlenmesi ya da hiç denetlenmemesi nedeniyle yangın sayıları artış göstermektedir. Ayrıca, başka bir nedenle çıkan yangınlarda da yoğun duman elektrik nakil hatlarında iletken görevi yaptığı için yeni bir yangını tetikleyebilmektedir.

Ancak enerji nakil hatlarından çıkan yangınların ihmal ve dikkatsizlik başlığı altında sınıflandırılması doğru değildir. Bu yangınlar, özelleştirilen elektrik dağıtım sistemini alan şirketin, hatların yenilenmesi ve bakımı için yeterli kaynak ayırmaması yönündeki bilinçli

tercihinin sonucudur. Bu tasarrufun yeterince denetlenmemesinin sorumluğu ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'ndadır.

2008 yılında Muğla, Aydın ve Denizli illerinin elektrik dağıtımı ADM Elektrik Dağıtım A.Ş'ye devredilmiştir. Bugün şirket, 3 il, 49 ilçe ve 1.856 mahalleden oluşan toplam 33.000 kilometrekarelik yüzölçümü üzerinde, 2,2 milyon tüketiciye ve 3,2 milyon nüfusa elektrik dağıtım hizmeti vermektedir. Ancak bu rakamlar sadece kayıtlı nüfusa göre böyledir. Kış döneminde bile sadece Muğla'da kayıtlı nüfusun neredeyse yarısı kadar kayıtsız nüfusun ikamet ettiği bilinmektedir. Turizm sezonunda ise nüfus katlanmaktadır. Yaz döneminde, sadece aydınlatma ve soğutma sistemlerine olan ihtiyacın fazlalığı enerji altyapısının yetersizliği, bakımsızlığı nedeniyle başta yangınlar ve diğer başka olumsuzluklara neden olmaktadır.

Özellikle tarımsal ve ormanlık alanlardaki enerji hatlarının gerek pano dip temizliği gerekse hatların altındaki ağaçların bakımının yapılması yangınla mücadele için hayatidir. Bu bölgelerin içinden geçen TEİAŞ' a ait ana nakil hatlarında temizlik yapıldığı, ancak ADM' ye ait dağıtım hatlarında temizlik yapılmadığı için büyük sıkıntılar yaşandığı bilinmektedir.

Muğla Valiliği başkanlığında Muğla Orman Yangınları İle Mücadele Komisyonu 03.04.2024 tarihinde toplanmıştır. Komisyon kararlarında "A. Yangın Öncesi Alınacak Tedbirler" başlığının altında 5. Maddesinde "Orman yangınlarının bir kısmı enerji nakil hatlarından çıkmaktadır. Bu nedenle, ADM, TEİAŞ 21. Bölge Müdürlüğü ve TEDAŞ Müesseseleri ile Orman İdaresi arasında düzenlenen taahhütnamenin 7. Maddesindeki hükümler ilgili müessese tarafından yerine getirilecektir. Ancak enerji nakil hatlarından yangın çıkmaması için alınacak tedbirler konusunda ilgili kurumlar, kendi Genel Müdürlükleri düzeyinde girişimde bulunacaktır." ve 6. maddede "Kamu Kuruluşlarına ve diğer kurumlara ait role istasyonları, verici ve yansıtıcı istasyonları, link istasyonları, elektrik ana trafolarının etrafı tesislerin dış duvarlarından en az 15 metre olacak şekilde her türlü enkaz, ot ve atıklar temizlenerek mineral toprak ortaya çıkarılacaktır. Kurumların bütçe imkanları uygun ise temizlenen bu alanlar beton ile kaplanacaktır. Bu çalışma yapılırken kurum yetkilileri ile Orman Bölge Müdürlüğü personeli iş birliği içinde olacaktır." denilmiştir.

Muğla Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı aynı zamanda, ADM Elektrik Dağıtım A.Ş Denizli Bölge Müdürlüğü'ne 01.09.2023 ve 15.04.2024 tarihlerinde elektrik kaynaklı çıkan yangınlar ile ilgili iki defa resmi yazı yazmıştır. İki yazıda da Muğla Orman Yangınları İle Mücadele Komisyonu'nun ilgili kararları hatırlatılmış "Orman Yangınları Mücadele Komisyon Kararı ve İRAP (Muğla İl Risk Azaltma Planı) kapsamında kurumunuzca, elektrik kaynaklı yangınların önüne geçilebilmesi, can ve mal kaybı yaşanmaması için, alınan kararların uygulanması önem arz etmektedir" denilmiştir.

Nitekim, 17.10.2024 – 21.10.2024 tarihleri arasında Dalaman ve Menteşe ilçelerinde çıkan orman yangınlarında Dalaman Taşbaşı'nda yaklaşık 135 hektar, Menteşe Turnalı yangınında da yaklaşık 714 hektar ormanlık alan zarar görmüştür. İki yangında zarar gören alanların toplamı yaklaşık 1080 futbol sahası büyüklüğüne eşittir. Yangın sezonunun dışında çıkan bu son yangınlara, enerji nakil hatlarının sebep olup olmadığı ivedilikle araştırılmalıdır.

18867

Bu bağlamda;

1) Muğla Valiliği Muğla Orman Yangınları İle Mücadele Komisyonu'nda alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını bütün kurumlar nezdinde denetlemiş midir? Denetlemiş ise ne zaman denetlemiştir ve bu denetimlerden çıkan sonuçlar nelerdir?
2) Komisyon kararlarında "A. Yangın Öncesi Alınacak Tedbirler" başlığının altındaki 5. ve 6. Madde, yukarıda izah edildiği üzere, doğrudan enerji nakil hatları ile ilgilidir. Bu kararlar vesilesiyle, şirketin Komisyon kararlarının gereğini yerine getirip getirmediği hususunda herhangi bir denetim yapılmış mıdır? Yapılmış ise ne zaman yapılmıştır ve bu denetimlerden çıkan sonuçlar nelerdir?